

2020-02-17

Djuravdelningen

Vägledning för kontrollmyndigheter m. fl.

Länsstyrelsen

**Animaliska biprodukter – kontroll av insamling,
omlastning och transport av andra animaliska biprodukter
än matavfall**

Fastställd den 17 februari 2020.

Ändringslogg för dokumentet

Datum	Ändring	Signatur
2009-10-20	Vägledningen, utkastversion, utdelad till lst på kontrolldagarna	Malin Engdahl
2010-02-25	Vägledning fastställd av avdelningschef Karin Åhl.	Malin Engdahl
2011-06-21	Vägledning uppdaterad med anledning av ny EU-lagstiftning inom området animaliska biprodukter och uppdaterade föreskrifter inom kontrollområdet (SJVFS 2007:21). Vägledningen fastställd av processchef kontroll Malin Engdahl.	Susanne Liljenström
2014-05-06	Vägledning fastställd av avdelningschef Ingrid Eilertz. Denna vägledning ersätter vägledning med dnr 38-5858/11. Den ändring som är gjord gäller stycke 5.9 om föranmälan. I övrigt ingen ändring.	Helena Elofsson
2015-01-30	Uppdatering med anledning av ändringar i föreskrifter. Dessutom har några förtydliganden gjorts och några mindre redaktionella ändringar. Vägledningen är fastställd av avdelningschef Ingrid Eilertz.	Susanne Liljenström
2020-02-17	Uppdatering med anledning av ny kontrollförordning – förordning (EU) 2017/625. Några redaktionella ändringar avseende bl.a. enhetsnamn. Vägledningen fastställd av avdelningschef Annett Kjellberg.	Susanne Liljenström

1. INLEDNING.....	3
1.1 Syftet med vägledningen.....	3
1.2 Beskrivning av kontrollområdet.....	3
1.3 Syftet med kontrollen.....	3
2. KONTAKTFUNKTIONER/KONTAKTPERSONER.....	4
2.1 Kontaktfunktioner/kontaktpersoner vid Jordbruksverket.....	4
2.2 Information om andra lämpliga kontaktfunktioner/ kontaktpersoner/ myndigheter/organ.....	4
3. DEFINITIONER.....	4
4. TILLÄMPLIG LAGSTIFTNING.....	5
5. ANSVARFÖRDELNING INOM KONTROLLOMRÅDET.....	6
5.1 Beskrivning av Jordbruksverkets ansvar.....	6
5.2 Övergripande beskrivning av övriga aktörers ansvar.....	6
6. LÄNSSTYRELSENS KONTROLLOBJEKT.....	6
7. RISKANALYS.....	7
8. HUR FÖRBEREDS DEN OPERATIVA KONTROLLEN?.....	9
8.1 Genomgång av resultatet av riskanalysen.....	9
8.2 Framtagande av checklista med kontrollpunkter.....	9
8.3 Möjligheter till samordnad operativ kontroll inom myndigheten/organet.....	9
8.4 Centrala register tillgängliga för den operativa kontrollen.....	10
9. HUR GENOMFÖRS DEN OPERATIVA KONTROLLEN?.....	10
9.1 Föranmälan.....	10
9.2 Provtagning och analys.....	11
9.3 Dokumentation och kontrollrapport.....	12

9.4 Avgifter	12
10. BEDÖMNINGSGRUNDER	12
11. HANTERING AV AVVIKELSER SOM KONSTATERAS VID DEN OPERATIVA KONTROLLEN ...	13
11.1 Vilka avvikelser kräver ett förnyat besök (toleransnivå etc.)	13
11.2 Förelägganden	13
11.3 Prövning av godkännande	13
12. ÖVERPRÖVNING AV BESLUT	13
13. ÅTALSANMÄLAN	13
14. JORDBRUKSVERKET'S BEHOV AV UPPFÖLJNING	13

Jordbruksverkets vägledningar finns på vår webbplats www.jordbruksverket.se

1. Inledning

1.1 Syftet med vägledningen

Jordbruksverket vill med denna kontrollvägledning ge råd och stöd åt dem som planerar och utför den operativa kontrollen inom området insamling, omlastning och transport av sådana animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall. Målsättningen är att på ett samlat ställe tillhandahålla information om kontrollområdet, t.ex. gällande regelverk, kontaktpersoner, ansvarsfördelning och genomförandet av den operativa kontrollen.

Kontrollvägledning syftar främst till att ge råd och stöd till dem som utför den operativa kontrollen samt att ge stöd i samordning, uppföljning och utvärdering av kontrollen. Härigenom skapas förutsättningar för en operativ kontroll som kännetecknas av en hög effektivitet och en god kvalitet.

1.2 Beskrivning av kontrollområdet

Länsstyrelsen ansvarar för kontrollen avseende insamling, omlastning och transport av sådana animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall.

1.3 Syftet med kontrollen

Syftet med kontrollen är att säkerställa att animaliska biprodukter och därav framställda produkter hanteras i enlighet med gällande regelverk, detta för att bland annat undvika att smitta sprids och att djur och människor därigenom kan komma till skada.

2. Kontaktfunktioner/kontaktpersoner

2.1 Kontaktfunktioner/kontaktpersoner vid Jordbruksverket

Djurhälsoenheten

tfn 036-15 50 00 (vx)

e-post: citesfoderdjurprodukter@jordbruksverket.se

Vid akuta situationer utanför kontorstid, eller under kontorstid då inte hjälp kan fås på annat sätt, kan Jordbruksverkets Tjänsteman i beredskap (TiB) nås via 0771-800 900.

2.2 Information om andra lämpliga kontaktfunktioner/ kontaktpersoner/ myndigheter/organ

Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)

751 89 Uppsala

Telefon vx 018-67 40 00

Telefon jourhavande epizootolog 018-67 40 01

SVA är en myndighet under Näringsdepartementet och har till uppgift att vara ett veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda. SVA är ett kunskapscenter specialiserat på djurs sjukdomar och smittämnen samt hur de sprids mellan djur, till människan och i miljön. SVA verkar för friska djur och trygga människor, en god miljö samt en uthållig livsmedelsproduktion genom att förebygga, diagnostisera och bekämpa infektionssjukdomar hos djur.

3. Definitioner

Operativ kontroll

Med operativ kontroll avses en oberoende och självständig granskning av kontrollobjekt. Denna granskning syftar till att kontrollera om kontrollobjektet uppfyller de krav och villkor som följer av lagstiftningen eller av särskilda beslut som är fattade med stöd av lagstiftningen.

Kontrollvägledning

Med kontrollvägledning förstås samordning av kontrollen inom en hierarki av kontrollmyndigheter. Syftet med kontrollvägledning är främst att ge råd och stöd till dem som utför den operativa kontrollen samt att ge stöd i samordning, uppföljning och utvärdering av kontrollen.

Kontrollobjekt

Med kontrollobjekt förstås föremål eller verksamhet som omfattas av kontroll.

Kontrollpunkter

Med kontrollpunkter förstås de olika moment som ingår i den operativa kontrollen.

4. Tillämplig lagstiftning

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)
- Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll)
- Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter
- Förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter
- Förordning (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter
- Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur (K14)
- Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:21) om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter (M 40)

Regelverken finns tillgängliga via bl.a. Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

5. Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

5.1 Beskrivning av Jordbruksverkets ansvar

Jordbruksverket beslutar om föreskrifter och allmänna råd. Jordbruksverket är också den behöriga myndigheten att utföra offentlig kontroll i sådant som gäller animaliska biprodukter och framställda produkter om inte annat framgår av 11 § förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter. Jordbruksverket får överlåta kontrolluppgifter till länsstyrelsen, och har så gjort när det gäller insamling, omlastning och transport av sådana animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall. Överlåtelsen framgår av 3 kap. 1 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:21) om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter.

5.2 Övergripande beskrivning av övriga aktörers ansvar

Länsstyrelsen ansvarar för kontrollen av att insamling, omlastning och transport av sådana animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall görs i enlighet med förordning (EG) nr 1069/2009 och förordning (EU) nr 142/2011.

Kommunerna ansvarar för kontroll inom området animaliska biprodukter enligt 12 § i förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter. Kontrollansvaret omfattar nedgrävning av animaliska biprodukter, utlämnade och transport av matavfall, kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning, förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen, förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen, användning av organiska gödningsmedel, och befattning med naturgödsel i primärproduktionen.

Livsmedelverket eller de kommunala nämnder som ansvarar för offentlig kontroll av en anläggning med stöd av livsmedelslagen (2006:804) eller med stöd av ett beslut om överflyttning av kontrollansvar enligt livsmedelslagen är, i fråga om denna anläggning, enligt 13 § i förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter behöriga myndigheter att utöva offentlig kontroll över efterlevnaden av förordning (EG) nr 1069/2009 samt av föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av 11 § lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter.

6. Länsstyrelsens kontrollobjekt

Länsstyrelsens kontrollobjekt består av samtliga verksamheter som samlar in, lastar om och transporterar animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall.

7. Riskanalys

Kontrollen bör grundas på riskanalys.

Riskanalys skapar förutsättningar för en effektiv operativ kontroll med god kvalitet. Därför bör all operativ kontroll grundas på en dokumenterad och fastställd riskanalys. Den som ansvarar för den operativa kontrollen bör se till att riskanalys genomförs.

Riskanalysen bör baseras på risk och erfarenhet. I denna analys bör varje väsentlig risk identifieras och bedömas utifrån sannolikhet och konsekvens.

Följande faktorer bör ingå i länsstyrelsens riskanalys:

- regelverket (komplexitet, nytt/gammalt)
- kontrollobjekten (typ av företag, resultat vid tidigare kontroll, egna åtgärder för att säkerställa korrekthet, personalens kompetens etc.)
- konsekvenser av eventuella felaktigheter (t.ex. smittspridning och saneringskostnader)
- varor/produkter (egenskaper etc. hos vara/produkt som påverkar risken för felaktigheter)
- övrigt som anses väsentligt för en riskanalys inom kontrollområdet.

Kommentarer till detta som specifikt rör länsstyrelsens kontroll är att särskilt fokus bör läggas på sådant material som är, eller riskerar att vara, smittförande. Här åsyftas framför allt de transporter inklusive omlastningar som bedrivs av verksamheter som samlar in döda djur från lantbruk och animaliska biprodukter från slakterier. Om verksamheten inte bedrivs på ett korrekt sätt finns risk för spridning av smittsamma djursjukdomar. Ofta vet man inte varför ett djur dött, och det kanske först i efterhand framkommer att man genom transporten har utsatt omgivningen för risker.

Några av ovan nämnda företag har verksamheter i flera län, varför samarbete med andra länsstyrelser kan vara nödvändigt. Ibland körs bilar genom flera län på väg mot slutmålet. Det är viktigt att berörda länsstyrelser kontrollerar att företagens bilar har erforderliga rutiner i händelse av trafikolycka.

En svårighet kan vara att få kännedom om de som transporterar döda djur andra än de som återfinns i det centrala register över transportörer som nämns under punkt 8.4. Detta register rör bara sådana som yrkesmässigt transporterar. En lantbrukare som transporterar ett dött djur för nedgrävning inom ett undantagsområde ingår också i länsstyrelsens kontrollansvar, men kan vara svår att lokalisera då inga särskilda beslut utfärdas. Normalt sett rör det sig dock här endast om kortare transporter inom gårdens marker. Kommunen har kontrollansvar över denna nedgrävning, men har ofta inte kännedom om varje enskilt nedgrävningstillfälle. Det är dock tänkbart att vissa större gårdar nyttjar deponi inom undantagsområdet som nedgrävningsplats. Kommunen bör då ha kännedom om detta och bör kunna tillfrågas. (Observera att om deponin nyttjas för detta ändamål ska deponin vara registrerad hos Jordbruksverket som en anläggning.)

Notera att det finns några särskilda regler för transporten som ligger i bilaga VI kapitel III punkt 4 i förordning (EU) nr 142/2011 istället för i bilaga VIII i samma förordning.

Vissa obearbetade animaliska biprodukter kan anses utgöra en försumbar risk under transport. Sådana produkter är t.ex. slaktbiprodukter av kategori 3 liksom före detta livsmedel av kategori 3, men även här är det givetvis viktigt att slutdestinationen har erforderlig registrering alternativt godkännande.

Ansvar för kontroll av naturgödsel inom primärproduktionen ligger på kommunen. Om gödseln körs utanför primärproduktionen ligger kontrollansvaret på länsstyrelsen. I normalfallet misstänks ingen smitta, men det kan givetvis förekomma transporter av gödsel som ska bortskaffas av något skäl.

Vissa typer av produkter innebär inte en direkt fara för djurhälsan då materialet är väl bearbetat. Det är dock ändå viktigt att materialet på ett säkert sätt når slutdestinationen och där bortskaffas, alternativt används på korrekt sätt. T.ex. ska kött- och benmjöl av kategori 1 bortskaffas (förbrännas) i en anläggning som har erforderliga miljögodkännanden och som är registrerad av Jordbruksverket. Om mellanlagring ska göras krävs det att anläggningen i vilken lagring ska ske är godkänd av Jordbruksverket. Båda typerna av anläggning ska stå under Jordbruksverkets kontroll. Rör det sig om motsvarande material av kategori 3 (s.k. bearbetat animaliskt protein) är det viktigt att materialet går till godkänd eller registrerad mottagare och inte hamnar i foderkedjan om så inte får ske. Själva transporten av dessa material är normalt inget som länsstyrelsen behöver kontrollera. I händelse av olycka längs vägen är det dock viktigt att materialet identifieras och går till rätt slutdestination.

En del animaliska biprodukter och därav framställda produkter kommer till Sverige från andra länder. En grundprincip är att mottagaren ska vara registrerad som driftsansvarig och att anläggningen till vilken materialet går ska vara antingen godkänd eller registrerad av Jordbruksverket. Rör det sig om material för forskning och diagnostik ska det finnas tillstånd för användning.

Endast för vissa typer av produkter krävs det införseltillstånd. För sådant material som kommer från EU och som består av kategori 1-material, kategori 2-material eller kött- och benmjöl eller fett som framställts av kategori 1- eller kategori 2-material krävs det att avsändaren inhämtar tillstånd från Jordbruksverket före avsändandet och det ställs krav på användande av Traces.

I EU-lagstiftningen finns angivet vilka krav olika produkter måste uppfylla för att få föras in. Huruvida kontroll kan behöva utföras under transporten får länsstyrelsen bedöma. Rör det sig om mindre mängder material för forskning är detta dock normalt sett väl förpackat, och transporten bör inte behöva kontrolleras. När det gäller införsel av vissa typer av produkter ställs i EU-lagstiftningen dessutom särskilda krav på s.k. ”kanalisering”, vilket i praktiken innebär att gränskontrollen via Traces meddelar den distriktsveterinärmottagning som ligger närmast mottagaren att en sändning är på väg. När sändningen anlant till mottagaren ska distriktsveterinärmottagningen via Traces meddela att sändningen kommit fram. För så kallade mellanprodukter som ska vidare för t.ex. tillverkning av medicintekniska produkter ställs krav som liknar dem vid

kanalisering, men det ställs inte krav på särskilt tillstånd för införseln. Dessa mellanprodukter ska passera veterinär gränskontroll och Traces ska användas. Det kan inte anses att länsstyrelsen ska kontrollera transport av kanaliserade sändningar.

Samtliga animaliska biprodukter och framställda produkter som ligger inom länsstyrelsens kontrollansvar ska under transport vara märkta och åtföljas av handelsdokument (när det gäller import normalt sett av hälsointyg) i enlighet med de krav som anges i artikel 21 i förordning (EG) nr 1069/2009 och vidare bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011. Ansvar för att detta sköts ligger på avsändaren, men ett visst ansvar ligger även på transportören, t.ex. i de fall en märkning ramlar bort under transporten eller ett handelsdokument tappas bort.

Genom de krav lagstiftningen ställer på märkning bör det således, t.ex. i händelse av trafikolycka, vara förhållandevis lätt att ta reda på vilken eventuell risk lasten kan komma att utgöra, och den efterföljande hanteringen kommer då att bero på typ av produkt och riskkategori.

De bestämmelser rörande insamling, transport och märkning av animaliska biprodukter som framgår av ovan nämnda artikel och bilaga gäller inte för obearbetad naturgödsel som transporteras mellan två platser inom samma jordbruksföretag eller mellan jordbruksföretag och slutanvändare som är etablerade inom Sverige. Om naturgödseln istället ska transporteras exempelvis till en biogas- eller komposteringsanläggning krävs inte heller handelsdokument om gården som levererar gödseln dokumenterar enligt de krav som framgår av Jordbruksverkets föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket. Undantag från kravet på märkning finns också för de som transporterar gödseln med motorredskap klass II. Allt detta framgår av 2 kap. 9 och 9 a §§ SJVFS 2006:84.

8. Hur förbereds den operativa kontrollen?

8.1 Genomgång av resultatet av riskanalysen

Årligen bör en plan för den operativa kontrollen upprättas. Vid upprättandet av denna plan bör hänsyn tas till resultatet av genomförd riskanalys. Med utgångspunkt i riskanalysen identifieras de kontrollobjektobjekt som bör bli föremål för operativ kontroll under planeringsperioden. Vidare bestäms frekvensen på kontrollen hos de enskilda kontrollobjekten.

8.2 Framtagande av checklista med kontrollpunkter

Den operativa kontrollen bör baseras på en dokumenterad och fastställd checklista. Denna checklista bör utarbetas med tillämplig lagstiftning och resultatet av genomförd riskanalys som grund. Jordbruksverket har inte tagit fram någon sådan standardiserad checklista, men en sådan kan komma att tas fram längre fram.

8.3 Möjligheter till samordnad operativ kontroll inom myndigheten/organet

En viktig målsättning för all operativ kontroll är att den administrativa bördan för kontrollobjekten ska vara så liten som möjligt. Ett led i detta är att, där så är möjligt,

samordna operativ kontroll inom flera områden för att därigenom hålla nere antalet besök hos kontrollobjektet.

8.4 Centrala register tillgängliga för den operativa kontrollen

I princip samtliga fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller en därav framställd produkt är per definition ”driftansvariga” och ska vara registrerade hos den behöriga myndigheten vilket i detta sammanhang är Jordbruksverket. För verksamheter där abp uppstår finns det vissa undantag från krav på registrering. Det rör sig om livsmedelsanläggningar och jordbruksföretag liksom för andra anläggningar där djur hålls, föds upp eller sköts. Utöver detta finns det några ytterligare undantag som återfinns i 2 kap. 1 b § (SJVFS 2006:84).

Transportörer som yrkesmässigt transporterar animaliska biprodukter och därav framställda produkter (t.ex. organiska gödningsmedel) ska vara registrerade hos Jordbruksverket. Undantag finns för de som hanterar och distribuerar organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel i konsumentförpackningar på maximalt 50 kg för användning utanför foder och livsmedelskedjan. Dessutom är de som använder framställda produkter av kategori 3 i undervisnings- och forsknings syfte eller för utställningsändamål eller konstnärlig verksamhet undantagna. Även de som använder blod eller biprodukter från slakt som varit livsmedel för undervisning undantas.

Listor över registrerade driftansvariga och deras anläggningar ligger på www.jordbruksverket.se.¹ Där finns även listor över bland annat transportörer.

En transportör som skickar in en anmälan om registrering får ett meddelande när Jordbruksverket gjort registreringen.

Om länsstyrelsen får kännedom om transportörer som inte är registrerade bör dessa uppmanas att sända in en anmälan om registrering till Jordbruksverket. Registreringskravet återfinns i artikel 23 i förordning(EG) nr 1069/2009. Mer information och blankett återfinns på www.jordbruksverket.se. Registreringen är i dagsläget kostnadsfri.

Om tillstånd för införsel ges, vilket i många fall inkluderar tillstånd för transport, skickas kopia för kännedom till länsstyrelsen på bestämmelseorten.

9. Hur genomförs den operativa kontrollen?

9.1 Föranmälan

Jordbruksverkets bedömning är att användandet av föranmälan eller så kallad avisering bör ske enligt följande:

1

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/produkterfrandjur/godkandaochregistreradeanlaggningsamtregistreradeanvandare>

- Vid kontroller som görs rutinmässigt (t.ex. så kallade normalkontroller) bör en föransmälan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Föransmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.
- Vid uppföljande kontroller bör syftet och vad som ska kontrolleras avgöra om det är lämpligt att föransmäla eller inte. Föransmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.
- Vid kontroll som utförs med anledning av anmälan bör inte någon föransmälan göras.

När det gäller den regelbundna, rutinmässiga kontrollen som kontrollmyndigheterna har planerat att genomföra bedömer vi att denna kan och bör föransmälas. Inom den offentliga kontrollen kallas denna kontroll ofta för normalkontroll. Att vi bedömer att denna kontroll kan föransmälas baserar vi delvis på att det i dessa fall inte finns skäl för att utgå från att det finns brister i verksamheten. Vi bedömer även att om det finns underliggande brister, tillfälliga eller systematiska, märks dessa oftast även om snabba åtgärder har gjorts. Vår slutsats är därför att fördelarna med att föransmäla dessa kontroller är fler än nackdelarna. Vid kontroller som görs rutinmässigt (t.ex. så kallad normalkontroller) bör därför en föransmälan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Föransmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.

Vid uppföljande kontroller bör syftet och vad som ska kontrolleras avgöra om föransmälan bör göras eller inte. Vid t.ex. kontroll av om vissa tekniska åtgärder har vidtagits som ombyggnationer, installationer eller liknande kan föransmälan göras utan att det får en negativ effekt på kontrollens syfte. Vid kontroll av andra saker kan däremot en föransmälan få en negativ effekt på kontrollens syfte. Som exempel kan här nämnas att vid kontroll inom djurskyddsområdet kan detta gälla kontroll av dagliga skötselrutiner som utfodring av djur eller renhållning av djurutrymmen. I dessa fall bedömer vi att möjligheten att föransmäla är mer begränsad. I bedömningen om föransmälan är lämplig eller inte kan även vägas in vilken riskkategori företaget är klassat till. Om det är lämpligt eller inte att göra en föransmälan vid uppföljande kontroller bör alltså bedömas från fall till fall.

När det gäller kontroller som görs som följd av anmälningar bedömer vi att det inte är lämpligt att dessa kontroller föransmäls. I dessa fall finns det skäl att misstänka att det finns brister hos den som ska kontrolleras och en föransmälan skulle kunna göra det lättare att dölja dessa brister och risken är då att de inte kommer att åtgärdas. Vår bedömning är att nackdelarna med föransmälan vid anmälningsärenden väger tyngre än fördelarna.

9.2 Provtagning och analys

Detta är inte aktuellt inom detta kontrollområde.

9.3 Dokumentation och kontrollrapport

Dokumentationen från kontroll på plats ska uppfylla förvaltningslagens krav. Den ska innehålla beskrivning av hur kontrollen genomfördes och av de iakttagelser som gjordes.

Skriftlig dokumentation ska upprättas efter varje genomförd kontroll. Den ska minst innehålla den information som anges i art 13 i förordning (EU) 2017/625.

Således ska följande punkter vara med:

- beskrivning av syftet med kontrollen
- den kontrollmetod som användes
- resultatet av kontrollen (vilka brister som noterades)
- i förekommande fall de åtgärder som ska vidtas av den berörda företagaren.

De eventuella brister som behöver åtgärdas, samt de åtgärder företagaren säger sig vilja vidta, ska dokumenteras i kontrollrapporten. Om det rör sig om brister som inte kan förutsättas att verksamhetsutövaren omgående åtgärdar och där länsstyrelsen vill ställa krav på verksamhetsutövaren ska detta göras i form av ett beslut.

En kopia av rapporten ska lämnas/skickas till kontrollobjektet.

9.4 Avgifter

Enligt 3 kap. 4 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:21) om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter ska länsstyrelserna ta ut en avgift från företagaren motsvarande de faktiska kostnaderna (tim-, rese- och analyskostnader).

Hur kontrollavgiften ska uttas framgår av förordning (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter.

10. Bedömningsgrunder

Artikel 21 i förordning (EG) nr 1069/2009 och vidare bilaga VIII samt bilaga VI i förordning (EU) nr 142/2011 anger vilka krav som ställs på transport. Dessa måste följas liksom även de krav som ställs i 2 kap. 4 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och de eventuella villkor som länsstyrelsen kan ha angivit i beslut om godkännande av plats för omlastning. Vidare hänvisas till bilagan till denna kontrollvägledning - ”Krav på transport av animaliska biprodukter och på hantering på plats för omlastning”.

11. Hantering av avvikelser som konstateras vid den operativa kontrollen

11.1 Vilka avvikelser kräver ett förnyat besök (toleransnivå etc.)

Länsstyrelsen får själv ta ställning till när avvikelser kräver att förnyat besök (extra offentlig kontroll) ska ske.

11.2 Förelägganden

Förelägganden ska tillämpas i de fall brister uppdagats som är av sådant slag att företaget inte visar vilja att vidta erforderliga åtgärder.

11.3 Prövning av godkännande

Godkännandet ska återkallas om platsen för omlastning inte lever upp till de krav på godkännande som länsstyrelsen satt upp i sitt beslut. Jämför även bilagan ”Krav på transport av animaliska biprodukter och på hantering på plats för omlastning”.

12. Överprövning av beslut

Beslut fattade av länsstyrelsen överklagas till Förvaltningsrätten.

13. Åtalsanmälan

Länsstyrelsen är skyldig att göra åtalsanmälan vid misstanke om brott. Det framgår av 14 § lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter att den myndighet som utövar offentlig kontroll ska verka för att åtgärder vidtas mot överträdelser av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

14. Jordbruksverkets behov av uppföljning

Jordbruksverket har, som central kontrollmyndighet, ett ansvar för att följa upp den operativa kontrollen. Jordbruksverket måste därför få återkoppling för att kunna genomföra samordning, uppföljning och utvärdering inom kontrollområdet.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 6 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:21) om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter senast den sista februari efter utgången av varje kalenderår rapportera till Jordbruksverket om genomförd offentlig kontroll.

I början av varje nytt kontrollår kommer således information in från länsstyrelserna avseende föregående års kontroll. Informationen sammanställs och ingår sedan som en del av rapporten om Sveriges kontroll i livsmedelskedjan för det aktuella året – en rapport som knyter an till den Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

Bilaga: ”Krav på transport av animaliska biprodukter och framställda produkter och på hantering på plats för omlastning”